

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ทฤษฎีความรับผิดชอบ ได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 4 ประเภท คือ 1.ความรับผิดชอบทางกฎหมาย 2.ความรับผิดชอบทางการเมือง 3.ความรับผิดชอบทางศีลธรรม 4.ความรับผิดชอบทางสังคม รวมถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมสื่อมวลชน ที่วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilur Schramm, 1966 อ้างถึงในถักษมิ กงลาภ, 2535) ที่กล่าวถึงกลไก 3 กลไกที่สังคมอาจนำมาใช้เพื่อการสนับสนุนหรือกระตุ้นเตือนสื่อมวลชนให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ คือ 1.รัฐบาลและกฎหมายออกมาควบคุมสื่อมวลชน 2.สื่อมวลชนทำหน้าที่ในการควบคุม 3. สาธารณชนหรือองค์กรที่ต้องการเข้ามาควบคุมให้ปฏิบัติตามที่กำหนด ซึ่งแนวคิด 10 ชิ้นต่อความเชื่อถือของ Herbert Schmertz และแนวคิดบทบาทหน้าที่ของความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์จะหาปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคต่อองค์กรตรวจสอบกันเองที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ชื่อสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ หรือชื่อย่อว่า “ส.น.ช.”

องค์กรตรวจสอบกันเอง หรือ สภาการหนังสือพิมพ์ เป็นความพยายามของฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพที่ต้องการเห็นนักหนังสือพิมพ์ทำหน้าที่ตรวจสอบกันเองมากกว่าให้บุคคลภายนอกเข้ามา กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานภายใต้กรอบที่กำหนด แต่ถ้าเป็นการควบคุมกันเอง (Self-Control) ข่อมมีความรู้และเข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ในวิชาชีพได้เป็นอย่างดี แนวทางการควบคุมกันเองจึงเป็นความพยายามของฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบระหว่างกันโดยอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมที่สังคมต้องการ แต่การจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ก็เจออุปสรรคนานัปการ ก่อนที่จะบรรลุผลการจัดตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีต่อวงการในวิชาชีพและประชาชนในฐานะที่เป็นผู้บริโภคข่าวสาร ซึ่งองค์กรตรวจสอบกันเองจะทำหน้าที่รักษาความถูกต้องและครบถ้วนในการเสนอเนื้อหาให้เป็นแนวทางเดียวกัน สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาตินับเป็นเรื่องใหม่สำหรับวงการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และประชาชน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกจับตามองว่า จะเป็นองค์กรวิชาชีพที่เป็นเพียงแค่เสือกระดาษหรือไม่ เพราะยังไม่ได้สร้างผลงานที่ชัดเจนให้เห็น ดังนั้นงานวิจัยได้ศึกษาปัจจัยต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคสื่อเพื่อหาข้อสรุปในแต่ละประเด็นที่จะส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์

การศึกษาคำนี้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยศึกษาจากกรรมนุญสภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่ประกาศใช้ใน พ.ศ. 2540 มาวิเคราะห์ในแต่ละส่วน ได้แก่ 1.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นทางเลือกใหม่ของสังคม 2.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคม 3.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นหน่วยงานที่พัฒนาการด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ 4.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางรับคำร้องเรียนจากประชาชน 5.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นหน่วยงานส่งเสริมเสรีภาพของกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มผู้บริโภคสื่อให้สมดุล 6.สภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน

ส่วนปัจจัยอุปสรรคของสภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้แก่ 1.การขาดความยุติธรรมและเที่ยงตรง 2.นักหนังสือพิมพ์ยังยึดถือข้อปฏิบัติปัจเจกชนนิยมเป็นหลักในการประกอบวิชาชีพ 3. ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังยึดถือระบบอุปถัมภ์เป็นหลักในการปฏิบัติงาน 4.ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังขาดจิตสำนึกทางจริยธรรมในการตัดสินใจระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมอันค้ำจุนที่พึงมีต่อผู้บริโภคสื่อ 5.ที่มาของสมาชิกสภาคการหนังสือพิมพ์แห่งชาติกำหนดการเป็นสมาชิกและระบบเก็บรายได้อาจไม่ชัดเจน 6.ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมพันธภาพและการรายงานข่าวเกี่ยวกับเด็กและสตรีในหนังสือพิมพ์ 7.ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์พยายามสร้างกลยุทธ์ การชักจูงใจลูกค้าเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาจากกรรมนุญสภาคการหนังสือพิมพ์แล้วก็จะนำไปประเด็นสำคัญในแต่ละเรื่องมาศึกษาด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (Depth Interview) ในกลุ่มของผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในระดับเจ้าของ ผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ส่วนกลุ่มที่สองจะเป็นกลุ่มประชาชนผู้บริโภคข่าวสารที่มีความเห็นต่อองค์กรตรวจสอบตนเองในแง่ของปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรค ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติที่แตกต่างกันในแง่ของระดับการศึกษา สถานภาพ และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนปัจจัยอุปสรรคก็เกิดจากองค์ประกอบของคณะกรรมการ ปัจเจกชน ระบบอุปถัมภ์ อิทธิพล การขาดจิตสำนึกในวิชาชีพ ระบบนายทุน ความยุติธรรม ซึ่งจากการศึกษาสามารถนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1.สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาที่ผ่านมาทั้งหมดในงานวิจัยฉบับนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ส่วน ที่เป็นประเด็นสำคัญ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากธรรมเนียมการหนังสือพิมพ์ และ การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) ของบุคคลในแวดวงวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และผู้บริโภคสื่อ จึงจะได้แยกกล่าวต่อไป

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากธรรมเนียมการหนังสือพิมพ์ สามารถแยกประเด็นออกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยอุปสรรค ดังนี้

1.1.1 ปัจจัยสนับสนุน

1.1.1.1 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเป็นมติใหม่ของสังคม ที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานอยู่ภายใต้กรอบของจริยธรรม เพราะวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์ก็บ่งบอกชัดเจนถึงขอบข่ายและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพต้องการ ดังนั้น การมีสภาการหนังสือพิมพ์จึงเป็นเรื่องที่ดี เป็นมติใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่จะต้องพัฒนาควบคู่กันไป ในทิศทางเดียวกัน และในขณะที่เดียวกันสภาการหนังสือพิมพ์ก็เป็นความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์อยู่แล้วที่ ต้องการควบคุมดูแลกันเองมากกว่าให้บุคคลภายนอกเข้ามาจัดการและควบคุม จึงถือได้ว่าสภาการหนังสือพิมพ์เป็นมติใหม่ของสังคม ถึงแม้ว่าจะไม่สมบูรณ์และครบถ้วนในการควบคุมก็ตาม ก็ต้องอาศัยเวลาที่จะต้องพัฒนารูปแบบการดำเนินการให้ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพและผู้บริโภคไปในทิศทางที่ดี ซึ่งในประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นเอาไว้ตาม สุดโต (2540) ได้กล่าวเนื่องในโอกาสผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนลงนามบันทึกเจตนารมณ์ตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่า เป็นวันประวัติศาสตร์นั้นมีได้เกินความ จริงเลข เพราะบรรดาสื่อมวลชนที่ดี นักวิชาการที่ดี รวมทั้งประชาชนและผู้บริโภคข่าวสารที่ดี ต่างเรียกร้องให้พวกเราสื่อมวลชนมีการควบคุมกันเอง

1.1.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม การที่มีองค์กรตรวจสอบกันเองในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องที่ดีต่อวงการ เพราะอำนาจของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เป็นผู้กำหนดทิศทางให้แก่สังคม ดังนั้น การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวโดยไร้จรรยาบรรณก็จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้บริโภคข่าวสารเหมือนกัน ซึ่งสภาการหนังสือพิมพ์ได้กำหนดทิศทางที่จะรับผิดชอบต่อสังคมให้มากยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาของธรรมเนียมการหนังสือพิมพ์ได้กำหนดกรอบบรรทัดฐานของจริยธรรมให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง

1.1.1.3 สภาการหนังสือพิมพ์จะเป็นหน่วยงานเพื่อการพัฒนาจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ การที่มีสภาการหนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดระเบียบให้ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มีจริยธรรมและศีลธรรม เพราะมีกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่สังคมยอมรับและไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ข้อบังคับต่าง ๆ จึงเป็นกรอบในการพัฒนาให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีจิตสำนึกที่คิดต่อการปฏิบัติงานของนักหนังสือพิมพ์ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม เพราะหนังสือพิมพ์ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่จะต้องทำหน้าที่รายงานและสอดส่องสังคม (Surveillance) เมื่อนักหนังสือพิมพ์มีหน้าที่ในการรายงานข่าวก็อาจจะล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ เพราะมุ่งคำนึงถึงการแข่งขันในวิชาชีพเดิวกันมากเกินไป ดังนั้น เมื่อมีองค์กรตรวจสอบกันเองที่ทำหน้าที่วางกฎระเบียบและบรรทัดฐานของวิชาชีพย่อมเป็นเรื่องดี และเป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของวิชาชีพที่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลกันเอง

1.1.1.4 สภาการหนังสือพิมพ์เป็นหน่วยงานรับคำร้องเรียนจากประชาชน ในอดีตการเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และผู้บริโภคสื่อ จะดำเนินการติดต่อและประสานงานเองทั้งหมด จนทำให้บางครั้งความยุติธรรมไม่ได้ปรากฏเห็นเด่นชัดเป็นรูปธรรม หรือบางครั้งก็เสียบหาขาดการประสานงานและการติดต่อที่ชัดเจน รวมถึงความไม่กล้าเผชิญกับสื่อโดยตรงจนทำให้บางครั้งมองว่าผู้บริโภคสื่อไม่รักษาผลประโยชน์ที่ควรมี แต่เมื่อมีองค์กรตรวจสอบกันเอง หรือที่เรียกชื่อว่า สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติขึ้น ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ทางสภาการหนังสือพิมพ์จะเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือรักษาความยุติธรรมให้ปรากฏขึ้นในสังคมมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับของฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และผู้บริโภคสื่อในฐานะที่สภาการหนังสือพิมพ์เป็นหน่วยรับเรื่องราวร้องทุกข์ (Ombudsman) เพื่อรักษาจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพให้คงอยู่ และยังทำหน้าที่สอดส่องดูแลในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

1.1.1.5 สภาการหนังสือพิมพ์ เป็นหน่วยงานส่งเสริมเสรีภาพของกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพและกลุ่มผู้บริโภคให้เท่าเทียมกัน ในเมื่อมีสภาการหนังสือพิมพ์ที่เป็นองค์กรตรวจสอบกันเองในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพแล้ว ย่อมจะเป็นองค์กรที่จะประสานระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพและผู้บริโภคสื่อให้ได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน เพราะถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสาธารณชน ทางคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ก็สามารถหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาถกเถียงและพิจารณาได้เช่นกัน หรือแม้แต่การรายงานข่าวที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ไม่ได้รับความสะดวก ก็อาศัยสภาการหนังสือพิมพ์เป็นตัวประสานระหว่างสำนักพิมพ์

กับผู้เสียหายได้ ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์อะไรก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานย่อมจะสามารถคลี่คลายปัญหาต่างๆ ไปในทิศทางที่เป็นรูปธรรมมากกว่าเป็นนามธรรม

1.1.1.6 สภาการหนังสือพิมพ์เป็นหน่วยส่งเสริมความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเที่ยงตรงในการดำเนินการ กฎระเบียบหลาย ๆ ข้อจากธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์ได้ส่งเสริมให้สภาการหนังสือพิมพ์มีกฎระเบียบในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการคามวาระที่ไม่สามารถสร้างอิทธิพลหรืออำนาจบารมีที่จะมีผลต่อสภาการหนังสือพิมพ์ให้ออนเอียงหรือตัดสินใจปัญหาเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ ส่วนกรอบของจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบบรรทัดฐานเดียวกัน และเมื่อในวิชาชีพเดียวกันมีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบอย่างดีแล้ว เมื่อเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นมาก็เพียงแต่เอาเหตุการณ์นั้นไปเทียบกับกฎระเบียบข้อบังคับของสภาการหนังสือพิมพ์แล้วนำมาตัดสินปัญหาตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ ฉะนั้น สภาการหนังสือพิมพ์จะเป็นกรอบให้ผู้ประกอบวิชาชีพดำเนินตามแนวทางที่กำหนด ส่วนน้ำหนักจะให้ความยุติธรรมและเที่ยงตรงนั้นก็ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการในแต่ละชุดจะมองปัญหาอย่างไร

ธรรมนูญสภาการหนังสือพิมพ์ แม้มีปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่เที่ยงตรงและเป็นที่ยึดถือและไว้วางใจทั้งกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วยังมีปัจจัยอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์เช่นกัน คือ

1.1.2.1 สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติอาจขาดความยุติธรรมและเที่ยงตรง องค์การที่เกิดขึ้นใหม่ที่ยังไม่พร้อมในเรื่องของโครงสร้างและการบริหารงาน จึงต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรที่จะพัฒนาองค์กรให้เหมาะสมกับประเทศไทย การตั้งคณะกรรมการคณาอนุกรรมการ ยังมีลักษณะโอนเอียงด้านผู้ประกอบวิชาชีพมากเกินไป รวมถึงการแต่งตั้งอนุกรรมการควรจะระบุดคุณสมบัติและจำนวนคณะไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับผู้รับความเสียหายจะได้รับความยุติธรรมจากคณะอนุกรรมการอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.1.2.2 นักหนังสือพิมพ์ยังยึดถือข้อปฏิบัติปัจเจกนิยมในการประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังมีเอกลักษณ์ของตนเองอยู่เหมือนกัน คือ มีความเป็นปัจเจกชนนิยมบ้างพอสมควร ยิ่งต่างที่ต่างค่าก็มีแนวคิดที่แตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นตนเองสูง และแต่ละสำนักพิมพ์ก็มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการผลิตหนังสือที่แตกต่างกัน ดังนั้นสภาการหนังสือพิมพ์จะต้องมีความเข้มแข็งทั้ง โครงสร้างและคณะทำงานเพื่อสร้างผลงานเป็นรูปธรรมเป็นที่ไว้วาง

ใจของกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพและกลุ่มผู้บริโภคคือ เพราะในอดีตผู้ประกอบการวิชาชีพแต่ละค่ายก็ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่เกรงกลัวซึ่งกันและกันอยู่แล้ว เมื่อสถานการณ์หนังสือพิมพ์เกิดขึ้นก็ควรจะเป็นหน่วยประสานงานทุกฝ่ายและให้เป็นที่ยอมรับของทุกสำนักพิมพ์ว่า ถึงใดที่สถานการณ์หนังสือพิมพ์ดัดถิ่นหรือชี้แจง ทุกสำนักพิมพ์จะต้องฟังและเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นสถานการณ์หนังสือพิมพ์ แต่ระบบปัจเจกนิยมก็ยังมืออยู่ เพราะต่างคนก็มีศักดิ์ศรีความเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงความผิดพลาดความประหลาดใจได้เหมือน ๆ กัน

1.1.2.3 นักหนังสือพิมพ์ยังยึดถือระบบอุปถัมภ์ ธรรมเนียมศกการหนังสือพิมพ์ได้กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการสถานการณ์หนังสือพิมพ์ที่โน้มเอียงไปทางผู้ประกอบการวิชาชีพมากเกินไป ควรจะเปิดโอกาสให้ผู้คนกลางนอกเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานการณ์หนังสือพิมพ์บ้าง เพราะอย่างน้อยก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ผู้คนกลางนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้วยเหตุที่สถานการณ์หนังสือพิมพ์เป็นองค์กรที่เกิดจากการสนับสนุนของทุกฝ่ายที่ต้องการเห็นการควบคุมกันเองของนักหนังสือพิมพ์ให้อยู่ในกรอบที่ค้ำจุนซึ่งกันและกันธรรมเนียมศกการหนังสือพิมพ์แล้วสามารถกล่าวได้ว่าคณะกรรมการส่วนมากโน้มเอียงไปทางผู้ประกอบการวิชาชีพมากเกินไป รวมถึงการพิจารณาหลักเกณฑ์การคัดเลือกกรรมการสถานการณ์หนังสือพิมพ์ก็ยังวนเวียนอยู่กับระดับเจ้าของและผู้มีอำนาจในแต่ละสำนักพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การวิพากษ์วิจารณ์จะอยู่ในวงจำกัด และยังเป็นระบบที่จะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่แล้ว เพราะอย่างน้อยผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกัน เห็นหน้ากันอยู่การที่จะไม่ช่วยเหลืออะไรกันก็คงจะเป็นเรื่องลำบาก ดังนั้น การที่จะป้องกันข้อครหาดังกล่าวได้ควรกระจายสัดส่วนของคณะกรรมการไปสู่กลุ่มผู้บริโภค เพื่อเปิดโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ได้กว้างขวางมากกว่านี้

1.1.2.4 ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังขาดจิตสำนึกทางจริยธรรมในการคัดสรรปัญหาระหว่างความรับผิดชอบกับสิทธิอันดั้งเดิมที่มีคือผู้บริโภค การพิจารณาเรื่องร้องเรียนจะต้องไปที่สำนักพิมพ์ ซึ่งตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์สามารถกล่าวได้ว่า น้อยคนนักที่จะกล้าเข้าไปร้องเรียนกับแหล่งที่มีปัญหา ในเมื่อมีสถานการณ์หนังสือพิมพ์ขึ้นมาแล้วก็ควรจะให้มีความสำคัญแก่สถานการณ์หนังสือพิมพ์ให้เป็นตัวประสานงานระหว่างกัน ไม่ใช่ว่าปล่อยให้เป็นที่ของเจ้าทุกข์และเจ้าเลขาจัดการกันเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ควรจะให้อำนาจสถานการณ์หนังสือพิมพ์เป็นอำนาจสูงสุดของผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในการคัดสรรปัญหาต่าง ๆ ในจุดเดียวกัน ไม่ใช่ให้แต่ละคนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมดจนกลายเป็นว่าพอมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นทางผู้เสียหายต้องดำเนินการเองเหมือนกับไม่มีสถานการณ์หนังสือพิมพ์ในอดีต สถานการณ์หนังสือพิมพ์เป็นองค์กรที่มีแต่ชื่อแต่ไม่มีอำนาจและขอบข่ายงานที่ชัดเจน ส่วนข้อบังคับและกฎระเบียบของสถานการณ์หนังสือพิมพ์ก็ไม่มีผลบังคับ เพราะขาดกฎหมายรองรับ

และยังเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายไปร้องเรียนต่อศาลได้อีก ซึ่งบางครั้งการตัดสินใจปัญหาระหว่างสภาการหนังสือพิมพ์และศาลอาจจะสวนทางกันได้ ซึ่งต่อไปพอถึงขั้นสุดท้ายก็ต้องไปพึ่งศาลสถิตยุติธรรมเช่นเดิม

:

1.1.2.5 ที่มาของสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติกำหนดการเป็นสมาชิกจากองค์กรเป็นหลัก และ ระบบเก็บรายได้อีก การที่กำหนดการเป็นสมาชิกจากองค์กรเป็นหลักโดยระดับเจ้าของกิจการหรือตัวแทนของฝ่ายผู้บริหารเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินการ นั้น เป็นเพียงแค่จุดหนึ่งของระดับผู้บริหารงานเท่านั้น แต่ระดับต่าง ๆ ลงมายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์เท่าไรนัก อาจเป็นจุดบกพร่องจุดหนึ่งที่จะให้ผู้เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์ต้องละเมิดต่อกฎระเบียบทางด้านจริยธรรม จึงควรถึงเห็นความสำคัญในจุดนี้เหมือนกันว่า ผู้ละเมิดส่วนใหญ่จะเป็นระดับผู้ปฏิบัติการแต่ผู้ส่งเสริมหรือกำหนดนโยบายส่วนใหญ่เกิดจากนายทุนที่กำหนดทิศทางหนังสือพิมพ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเช่นกัน ดังนั้น ตัวสภาการหนังสือพิมพ์ควรจะกำหนดการเป็นสมาชิกเป็นรายบุคคลเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจในความเป็นวิชาชีพมากกว่านี้ เรื่องจริยธรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต้องค่อย ๆ ศึกษาและทำความเข้าใจเพราะเป็นเรื่องของจิตสำนึกในวิชาชีพมากกว่าที่จะบังคับให้ปฏิบัติเหมือนกับกฎระเบียบที่มีกฎหมายรองรับแต่เป็นการยอมรับและกระทำด้วยความเต็มใจ ดังนั้น การเป็นสมาชิกไม่ควรจะไปกระจุกอยู่เพียงแค่ระดับปฏิบัติการและเจ้าของกิจการเท่านั้น ควรจะกระจายการเป็นสมาชิกของแต่ละบุคคลออกไป ไม่ใช่เป็นการบังคับจากต้นสังกัดเพียงอย่างเดียว

ส่วนระบบเก็บรายได้อีกกำหนดหลักเกณฑ์ส่วนกลางและต่างจังหวัดที่มีอัตราที่สูงพอสมควร ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่าง ส่วนกลางและต่างจังหวัดที่มีความแตกต่างในเรื่องของรายได้อีก จึงควรมีสัดส่วนของความเป็นธรรมมากกว่านี้ เพราะปัจเจกรายได้อีกก็เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการสภาการหนังสือพิมพ์เช่นกัน ดังนั้น ควรพิจารณาในจุดนี้ให้ดีเพื่อความดำรงอยู่ขององค์กร

1.1.2.6 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ยังอยู่ภายใต้กรอบของระบบนายทุนที่ยึดระบบสัดส่วนของรายได้อีกเป็นตัวกำหนดเนื้อหา การที่กำหนดจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องที่ดี แต่พอปฏิบัติเข้าจริง ๆ ก็ถูกนายทุนเป็นผู้กำหนดทิศทางของหนังสือเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเช่นกัน ดังนั้น การกำหนดจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การใช้ภาษาที่รุนแรงและเร้าใจ การนำภาพสตรีมาเป็นจุดขาย การเจาะประเด็นของข่าวที่ถ่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อแข่งขันกับตลาดหนังสือพิมพ์ในประเภทเดียวกัน ซึ่งถึง

ดังกล่าวได้กลายเป็นว่าทุกอย่างถูกนายทุนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาเพื่อหวังรายได้เข้ามาในบริษัท จะมีการละเมิดในเรื่องต่าง ๆ ก็คงจะมีต่อไป เพราะกลุ่มผู้อ่านยังไม่เปลี่ยนรสนิยมในการอ่าน ด้วยเหตุอย่างน้อยพื้นฐานของมนุษย์ต้องการอยากรู้อยากเห็นสิ่งใกล้ตัวจึงเป็นเรื่องที่นักหนังสือพิมพ์ยังคงละเมิดกฎจริยธรรมต่อไป เพียงแต่อาจจะเบาบางลงเท่านั้น

1.2 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) 12 กลุ่ม

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม

กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 กลุ่ม มีความคาดหวังว่า สถานการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติจะเป็นหน่วยงานที่จะสามารถควบคุมและดูแลผู้ประกอบวิชาชีพตนเองได้อย่างทั่วถึงเพราะอย่างน้อยก็เป็นองค์กรที่เกิดจากความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องการเห็นการควบคุมกันเองมากกว่าให้บุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการและควบคุม เพราะอย่างน้อยวิชาชีพเดียวกันย่อมมีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบกันเองนั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลาย ๆ ส่วนเหมือนกัน ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพด้านหนังสือพิมพ์เป็นระยะเวลาพอสมควร ถึงแม้จะไม่ได้จบทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ก็ตามแต่อาศัยประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพเป็นตัวอย่างหล่อหลอมให้เกิดความคิดความอ่านไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 6 กลุ่ม

ส่วนผู้บริโภคข่าวสารก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งของสังคมที่ใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ได้มองในภาพรวมว่าผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสังคมไม่เว้นแต่ละวัน จนทำให้ผู้บริโภคเริ่มเบื่อการรายงานข่าวสารที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย ซึ่งดังดังกล่าวกลายเป็นเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของสื่อที่คาดหวังเพียงแต่ประเด็นของข่าวที่สามารถดึงดูดใจของกลุ่มผู้อ่านเพียงอย่างเดียว จนทำให้บางครั้งการรายงานข่าวมีผลกระทบต่อบุคคลอื่น การดำเนินการและจัดการก็เป็นเรื่องที่อยู่แต่ในกฎระเบียบเท่านั้น แต่ผลงานที่ออกมาเป็นรูปธรรมยังไม่ปรากฏ ให้เห็นชัดเจนว่า สมาคมในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่มีอยู่มาช้านานจะจัดการและดำเนินการได้สักแห่งเดียว จากสาเหตุดังกล่าวจึงกลายเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อสถานการณ์หนังสือพิมพ์ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นเพียงแค่องค์กรถือกระดาษเท่านั้น

ส่วนความแตกต่างทางด้านการศึกษาของกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ใช่ว่าประเด็นสำคัญต่อการแสดงความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบกันเอง แต่ปัจจัยสำคัญที่มีต่อองค์กรตรวจสอบกันเองก็คือ สถานภาพของแต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มที่มีผลต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ทั้ง 6 กลุ่ม มีระดับตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 3 ระดับ คือ เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละระดับก็มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องขององค์กรตรวจสอบกันเองที่แตกต่างกัน คือ ถ้าอยู่ในสถานภาพเป็นเจ้าของกิจการก็ต้องมองในภาพรวมมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย และคำนึงถึงธุรกิจของตนเองเป็นหลัก ส่วนผู้บริหารก็เป็นผู้ได้รับมอบนโยบายจากเจ้าของกิจการตามเป้าหมายที่วางไว้ การที่จะปฏิเสธหรือไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ก็คงเป็นเรื่องยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ส่วนผู้ปฏิบัติงานก็มีหน้าที่รายงานข่าวสารตามทิศทางของสำนักพิมพ์ ดังนั้น ทั้ง 3 ระดับจึงมีมุมมองที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานภาพของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะนั้น และถึงอย่างไรเจ้าของกิจการก็ต้องควบคุมดูแลให้สื่อรายงานข่าวในทิศทางที่ต้องการ

สำหรับกาที่เกิดสถานการณ์หนังสือพิมพ์ขึ้นใน ปี พ.ศ. 2540 นั้น ได้เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ซึ่งถึงเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระในการทำหน้าที่ควบคุมและดูแลวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทำ ให้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ทางผู้ประกอบการกังวลอิทธิพลของผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงทำให้มีการรวมตัวของกลุ่มนายทุนในระดับเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับมอบหมายจากนายทุนอีกทีหนึ่ง เข้ามารวมตัวและปฏิเสธการมีองค์กรที่เกิดจากภาครัฐ ซึ่งไม่รู้ว่าใครจะมาควบคุมและดูแล จากจุดนี้เองจึงกลายเป็นการรวมพลังที่สำคัญในการต่อรองอำนาจของรัฐที่จะเข้ามา ซึ่งถ้ามองตามรายชื่อจะเห็นว่าระดับเจ้าของกิจการและผู้บริหารระดับส่วนใหญ่ต้องการมีสถานการณ์หนังสือพิมพ์เป็นเกราะกำบังตนเองให้รอดพ้นจากอำนาจทางการเมือง ซึ่งจะเขียนให้หัวข้ออำนาจทางการเมืองต่อไป จากเหตุการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สถานการณ์หนังสือพิมพ์เกิดขึ้นมานั้นเป็นความพยายามของนายทุนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในระดับปฏิบัติการถ้าเจ้าของกิจการสั่งอย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่มอบหมายมา ซึ่งผู้ปฏิบัติงานหลายท่านก็ยังไม่ทราบถึงรายละเอียดของสถานการณ์หนังสือพิมพ์มากนัก ดังนั้น กระแสความต้องการของสถานการณ์หนังสือพิมพ์จึงเกิดจากเจ้าของกิจการและผู้บริหารระดับสูงมากกว่าความต้องการระดับผู้ปฏิบัติงาน

ส่วนความแตกต่างในเรื่องของการศึกษาและสถานภาพของกลุ่มผู้บริหารข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อสถานการณ์หนังสือพิมพ์ ซึ่งกลุ่มนี้สามารถแยกออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับที่ทำงานให้แก่มวลชน จะมีสถานภาพ การศึกษา รวมถึงประสบการณ์การทำงานกับสื่อทั้งโดยตรงและทางอ้อม เป็นตัวกำหนดให้มีความเป็นอิสระในความคิดสร้างสรรค์

และเป็นประโยชน์แก่สังคมจริง ๆ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสื่อ การศึกษาและสถานภาพของกลุ่มจะเป็นตัวที่ถึงอิทธิพลสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นภายใต้กรอบที่กำหนด อาทิ ถ้าเป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาใหม่ก็จะมีความคิดเห็นความประสงค์ที่เรื้อรามา แต่ถ้าเป็นกลุ่มนักวิชาการที่ผ่านประสบการณ์มาแล้ว ก็มีมุมมองอีกแนวทางหนึ่ง และถ้าเป็นนักการเมืองก็เป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องทำงานร่วมกับสื่อ ซึ่งตรงนี้ต้องระมัดระวังในการทาดึงและผลกระทบต่อกันเหมือนกัน ทั้งหมดนี้จะแสดงให้เห็นได้ว่า กลุ่มผู้บริหารโกลบอลสตาร์จะมีปัจจัยทางด้านการศึกษาและสถานภาพที่มีอิทธิพลมากพอสมควร

1.2.2 ทักษะเกี่ยวกับองค์กรตรวจสอบตนเอง

สภาพการหนังสือพิมพ์เป็นความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องการจะควบคุมดูแลตนเองมากกว่าให้อำนาจของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานบริหารงาน จนทำให้อุดมการณ์ของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เปลี่ยนไป เพราะสื่อทางหนังสือพิมพ์เปรียบเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนเรื่องต่าง ๆ ของสังคม แต่ถ้ากระจกเงาถูกควบคุมจากผู้ใช้อำนาจรัฐก็เป็นเรื่องที่เราคาดเดาได้ยากว่า บุคคลที่จะมาใช้อำนาจรัฐนั้นจะมีลักษณะอย่างไร ถ้าใช้ในทางที่ถูกต้องควรประชาชนผู้อ่านจะได้รับถึงสะท้อนความเป็นจริงที่จะช่วยบรรเทาให้สังคมได้รับประโยชน์ แต่ถ้าผู้ใช้อำนาจเอาสื่อสิ่งพิมพ์มารับใช้ความต้องการของคนเองก็จะได้รับประโยชน์เฉพาะตนมากกว่าส่วนรวม ส่วนเรื่องการกดขี่ข่มเหงก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ทางผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เคยมีประสบการณ์ปัญหาเรื่องดังกล่าวมาแล้วในอดีต

กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 กลุ่ม มีทักษะเกี่ยวกับองค์กรตรวจสอบตนเอง อยู่ 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่หนึ่ง องค์กรตรวจสอบตนเองเป็นความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลตนเองมากกว่าให้บุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการและจัดการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งการสร้างเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเองนั้นจะต้องเกิดจากปัจจัยภายในองค์กรก่อน ถ้าครบในองค์กรยังจัดระเบียบและโครงสร้างที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กรตรวจสอบตนเองแล้วก็เป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาเพียงแต่เป็นกระแสความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพเท่านั้น ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เป็นปรากฏการณ์แรกที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของการประกอบวิชาชีพภายใต้กรอบจรรยาบรรณที่ทางสภาการหนังสือพิมพ์ได้กำหนดไว้อย่างที่ตรง เพราะถ้าคนทำสื่อมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดก็ย่อมจะเป็นบทพิสูจน์ให้เห็นความเป็นเนื้อแท้ของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ แต่ถ้าสื่อยังทำหน้าที่อยู่ในกรอบข้างนอกกรอบบ้างก็เป็นเรื่องที่สร้างความลำบากแก่สภาการหนังสือพิมพ์เหมือนกัน ดังนั้น หัวใจหลักของการสร้าง

ความเชื่อมั่นและไว้วางใจนั้นขึ้นอยู่กับผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ทุกค่าย ทุกสำนักพิมพ์จะให้ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ไปในทิศทางเดียวกัน แต่ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ยังละเลย ไม่สนใจในกฎระเบียบ หรือไม่เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว สภาพการณ์หนังสือพิมพ์ที่ไม่สามารถจะทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพได้ เพราะกฎระเบียบต่าง ๆ ของสภาพการณ์หนังสือพิมพ์เป็นเพียงแต่กฎระเบียบทางสังคมที่มาล้อมกรอบในการปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ถ้าทุกค่ายยังมีแนวทางการปฏิบัติตามวิถีทางของตนเองแล้ว ก็ย่อมสร้างปัญหาให้แก่องค์กรตรวจสอบเหมือนกัน ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ต่างได้ร่วมมือร่วมใจกันในการผลักดันให้เกิดสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ขึ้นแล้ว ก็ควรจะทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามที่สภาพการณ์หนังสือพิมพ์ได้กำหนดไว้ เพราะอย่างน้อยสภาพการณ์หนังสือพิมพ์เกิดจากความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกันเอง สภาพการณ์หนังสือพิมพ์ก็เปรียบเสมือนหน่วยงานสูงสุดของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์

สำหรับประเด็นที่สอง ก็คือ ผู้อ่านที่ทำหน้าที่บริโภคข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ จากการนำเสนอเนื้อหาของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้กล่าวไว้ตั้งแต่หัวข้อแรกแล้วว่า ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติตามแนวทางที่สภาพการณ์หนังสือพิมพ์กำหนดไว้ก็คงไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน แต่ในมุมกลับกันถ้าผู้อ่านยังมีความต้องการเนื้อหาที่เข้าข่ายผิดกฎระเบียบของสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ที่ย่อมจะสร้างปัญหาให้แก่สภาพการณ์เหมือนกัน เพราะอย่างน้อยวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ก็ยังเป็นธุรกิจหนึ่งที่ดำเนินกิจการตามความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ถ้าผู้อ่านยังมีนิสัยชอบบริโภคแบบเดิม ๆ การพัฒนาหนังสือพิมพ์ให้เป็นไปตามครรลองที่กำหนดก็เป็นเรื่องยากเหมือนกัน ถ้าคราบไล่อ่านยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการอ่าน หนังสือพิมพ์ก็ยังไม่พัฒนา ดังนั้น ถ้าต้องการให้ผู้ประกอบวิชาชีพอยู่ในกรอบที่ดี ผู้อ่านก็ต้องเลือกบริโภคข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เราขำถึมว่าประชาชนคนไทยส่วนมากมีการศึกษาไม่มากนัก จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องเสนอเนื้อหาตามความต้องการของตลาดสื่อถึงพิมพ์เหมือนกัน

สำหรับฝ่ายผู้บริโภคข่าวสารหรือผู้อ่าน ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับองค์กรตรวจสอบตนเองว่า เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องการควบคุมกันเอง มากกว่าที่จะให้รัฐเข้ามาควบคุมการทำงานตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน จึงทำการเรียกร้องสิทธิดังกล่าวให้กลับมาเป็นของฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งถ้าหนังสือพิมพ์มีความตั้งใจในเรื่องดังกล่าวแล้ว ก็ควรจะเร่งสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว เพื่อได้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ได้ชัดเจน ซึ่งฝ่ายผู้บริโภคข่าวสารมีประเด็นเกี่ยวกับองค์กรอยู่เพียงประเด็นเดียว คือ สภาพการณ์หนังสือพิมพ์จะเป็นที่พึ่งของประชาชนได้แค่ไหน เป็นสิ่งที่ประชาชนมีคำถามอยู่ในใจตลอดเวลา เพราะมีหน่วยงานที่ดั่งขึ้นมากล้าย ๆ กัน

มากมาย แต่ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการหรือจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในหลักการสำคัญให้สำเร็จดู
 ถ่วงไปได้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวทางผู้ประกอบวิชาชีพที่ทำงานเกี่ยวกับสภาการหนังสือพิมพ์จะ
 ต้องเร่งสร้างผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพราะเป็นวิธีเดียวที่จะประชาสัมพันธ์ให้
 ประชาชนผู้บริโภคได้รับทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ อย่างชัดเจนและรวดเร็วที่สุด

ถ้าสภาการหนังสือพิมพ์ดีขึ้นมาแล้วรองรับในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากผู้ประกอบ
 วิชาชีพเอง หรือการละเมิดในเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถจัดปัญหาต่าง ๆ ได้ชัดเจนและยุติธรรม ก็จะ
 เป็นกระแสสำคัญในการสร้างมิติใหม่ให้แก่วงการวิชาชีพ ในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อ
 สภาการหนังสือพิมพ์

1.2.1 ปัจจัยสนับสนุนที่มีต่อสภาการหนังสือพิมพ์

สภาการหนังสือพิมพ์เป็นความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องการจะ
 ทำหน้าที่ควบคุมกันเองมากกว่าที่จะให้บุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการและควบคุมโดยปราศจาก
 ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งสภาการหนังสือพิมพ์ได้นำแนวคิดการ
 ควบคุมกันเองโดยนักศึกษาระดับสูงและสังคมเป็นกรอบบรรทัดฐานให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพมากกว่าที่จะ
 ให้อำนาจทางการเมืองและกฎหมาย เข้ามาเกี่ยวข้องกับและดำเนินการจนทำให้การดำเนินการของสภา
 การหนังสือพิมพ์ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานได้ ซึ่ง
 ในแง่ของความรับผิดชอบทางสังคมและศีลธรรมนั้นเป็นเรื่องของจิตสำนึกทางจริยธรรมที่ทุกคน
 ควรจะมี แม้ว่าจะไม่ผิดกฎหมายที่ร้ายแรง แต่อาศัยการลงโทษทางสังคมเป็นส่วน
 ช่วยให้องค์กรตรวจสอบกันเองมีบทบาทสำคัญที่จะลงโทษต่อผู้ประกอบวิชาชีพทุกค่าย ทุกสำนัก
 พิมพ์ได้อย่างเท่าเทียมกัน

ส่วนบทบาทในการร้องทุกข์ (Ombudsman) ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำหน้าที่ของสภา
 การหนังสือพิมพ์ เพราะบทบาทดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่จะส่งเสริมให้องค์กรตรวจสอบกันเอง
 ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น รวมถึงบทบาทในการกลั่นกรอง ตรวจสอบและแจ้งข่าวสาร
 ให้แก่สมาชิกได้รับทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากองค์กรเอง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัย
 สนับสนุนที่สำคัญในการส่งเสริมให้สภาการหนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

กลุ่มผู้บริโภคก็จะเป็นกลุ่มที่มองตรงข้ามกับกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ใน
 บางประเด็นคือ ความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคมเป็นเรื่องดีที่ควรจะนำมาปฏิบัติ แต่ใน
 ขณะเดียวกันก็เป็นนามธรรมมากเกินไป เพราะประชาชนยังขาดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม การลง

โทษโดยใช้มาตรการ Social Sanction นั้นยังไม่มีผลต่อสังคมไทยมากนัก เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน คือ คนไทยมีนิสัยถ่อมง่าย ให้อภัยแก่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ รวมถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการดำเนินการและจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นยังต้องอาศัยกฎระเบียบที่เป็นแบบแผน แต่อำนาจรัฐหรือกฎหมายที่ทางผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์พยายามหลีกเลี่ยงนั้นความจริงยังมีความจำเป็น เพราะอย่างน้อยกฎหมายก็เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะจัดองค์กรให้มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจมากกว่าที่จะให้สังคมและศีลธรรมรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว เพียงแต่ต้องระวังอย่าให้อำนาจรัฐมีบทบาทมากนัก ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริโภคข่าวสารยังจะต้องเข้ามามีบทบาทมากกว่านี้

ส่วนการร้องทุกข์ การตรวจสอบ การถกแถลง และแจ้งข่าวสาร เป็นปัจจัยที่จะสนับสนุนให้องค์กรตรวจสอบตนเองได้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบตามที่สังคมต้องการมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์

1.2.4 ปัจจัยอุปสรรคที่มีต่อสภากาหนดหนังสือพิมพ์

สภากาหนดหนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรที่จะตรวจสอบและดูแลสมาชิกให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ว่าด้วยหลักจริยธรรม ก็มีหลายประเด็นที่อาจจะทำลายความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเองให้ลดน้อยลงไป กระทั่งจนทำให้องค์กรขาดความน่าเชื่อถือและไว้วางใจจนกลายเป็นเพียงองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่คล้ายกับเป็นองค์กรวิชาชีพที่เคียดขี้หน้ามาในอดีต ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 กลุ่ม มองประเด็นเรื่องดังกล่าว คือ

1.ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านาน หากที่จะปฏิเสธได้ว่าระบบดังกล่าวไม่มีในสังคมไทย เพราะระบบอุปถัมภ์กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยไปแล้ว และระบบอุปถัมภ์อาจเบี่ยงเบนความยุติธรรมของสภากาหนดหนังสือพิมพ์ได้

2.ความเป็นปัจเจกชน วิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ มีอำนาจและบารมีในการประกอบวิชาชีพ จนกลายเป็นอัครดาของแต่ละค่าย แต่ละสำนักพิมพ์ไป ซึ่งประเด็นดังกล่าวดำเนินมาใช้ในทางที่ถูกที่ควรก็จะเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ แต่ถ้าทุกค่ายทุกสำนักพิมพ์มีความเป็นอัครดาของตนเองสูง ไม่ยอมที่จะอ่อนข้อให้กับบุคคลอื่นเลย ก็ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการทำงานขององค์กรตรวจสอบตนเอง

3.อำนาจทางการเมือง เป็นประเด็นสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพอย่างหนึ่ง เพราะอำนาจทางการเมืองอาจมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการนำเสนอเนื้อหา นอกจากนั้นการลงโฆษณา ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่จะทำให้องค์กรตรวจสอบกันเองขาดความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้

นอกจากนั้น 3 กลุ่ม ยังมีความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องของระบบสัดส่วน การขาดจิตสำนึกในวิชาชีพและระบบนายทุน เป็นปัจจัยอุปสรรคในการทำงานขององค์กรตรวจสอบกันเอง คือ

1. สัดส่วนของคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ จะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานเหมือนกัน เพราะวิชาชีพเดียวกันย่อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นหลักธรรมชาติของระบบอุปถัมภ์ตามที่กล่าวข้างต้นไปแล้วนั้น ปัจจุบันจะมีอัตราส่วนของผู้ประกอบวิชาชีพส่วนกลางมากไป ถ้าต้องการให้ความโปร่งใสในการทำงานควรเปิดกว้างให้คณะกรรมการมีสัดส่วนของภูมิภาคและบุคคลภายนอกมากกว่านี้เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ

2. การขาดจิตสำนึกในวิชาชีพ ถ้าเราพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า ปัจจุบันบุคลากรทางวิชาชีพมีการพัฒนาอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ใช้ได้ แต่ทำไมวงการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไม่ได้รับการพัฒนาตามที่ควร จุดหนึ่งเกิดจากผู้บังคับบัญชาและนายทุนเป็นผู้กำหนดแนวทางการนำเสนอในการแข่งขันใการใช้ชั้นเชิงทางการตลาดจนทำให้มีการละเมิดจริยธรรมอยู่เนือง ๆ รวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ไม่เอาใจใส่ในเรื่องของจริยธรรมจนเป็นต้นเหตุของการละเมิดข้อบังคับที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องปฏิบัติ

3. ระบบนายทุน การประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เป็นวิชาชีพเพื่อสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นวิชาชีพที่ดำเนินธุรกิจเพื่อหวังผลกำไร สังคมไทยในสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่าส่วนมากยังนิยมข่าวชาวบ้าน ข่าวความหวือ ข่าวเรื่องส่วนบุคคล ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ซึ่งเรื่องดังกล่าวกลายเป็นกระแสนำเสนอไปสู่ประชาชน จริยธรรม ให้คอกอยู่ภายใต้ความสำคัญของผลประโยชน์ ไม่มีใครกล้าได้แย้งกับนายทุน ทำให้ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจถดถอยไปตามลำดับ เพราะคงจะมีใครที่ไหนจะกล้าคัดค้านคำหานิหรือกล่าวโทษเจ้านายของตนเองว่ากระทำผิด ซึ่งเป็นปัญหาในเรื่องของระบบอุปถัมภ์อีกด้วย

มีกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ กลุ่มหนึ่งที่มองประเด็นการเก็บรายได้ในสัดส่วนที่เท่ากันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานขององค์กรตรวจสอบกันเอง เพราะสำนักพิมพ์ในส่วนภูมิภาคมีรายได้น้อยกว่าสำนักพิมพ์ในส่วนกลาง ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวกลายเป็นอุปสรรคในการทำงานที่ไม่เปิดโอกาสให้หนังสือพิมพ์ในส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภา

การการหนังสือพิมพ์ เพราะจริง ๆ แล้ว ปัญหาในการละเมิดทางด้านจริยธรรมส่วนใหญ่เกิดจาก ส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนมาก จึงควรจะให้ความสำคัญในจุดนี้ให้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้บริโภคข่าวสารส่วนใหญ่พบว่า ประเด็นปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของ กลุ่มผู้บริโภคข่าวสารทั้ง 6 กลุ่ม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.ระบบสัดส่วนของคณะกรรมการ ถ้ากลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มีความจริงใจที่จะมอบสิ่งที่ดี ๆ ให้แก่ประชาชนในฐานะผู้บริโภคข่าวสารนั้น ควรจะเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นคณะกรรมการมากขึ้น เพื่อให้การตรวจสอบระหว่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จัดเป็นการถ่วงดุล ไม่ให้การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปอย่างไม่เป็นธรรม และไม่ต้องกลัวว่าสัดส่วนจากบุคคลภายนอกจะทำให้สภาการหนังสือพิมพ์มีวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนไป ถ้าหากมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนแล้วปัญหาต่าง ๆ ก็จะหมดไปโดยปริยาย แต่ถ้ายังปล่อยให้มีส่วนของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับนี้ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่จริงใจต่อประชาชน เพราะผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ คำนินการเป็นคนออกกฎ ควบคุม และลงโทษทั้งสิ้น

2.ระบบอุปถัมภ์ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนของสังคมไทย เพราะคนไทยนับถือความลำดับอาวุโสในการทำงานและเครือญาติ ซึ่งไม่ควรจะนำระบบอุปถัมภ์เข้ามาเกี่ยวข้องและค่านินการในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ภายในองค์กรตรวจสอบกันเอง หรือ สภาการหนังสือพิมพ์

3.บึงเจกชน นักหนังสือพิมพ์เป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีอาชญากรรมเป็นปากกา ทำให้นักหนังสือพิมพ์มีอำนาจและบารมีในการเป็นนายทวารข่าวสารผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ จึงมีอิทธิพลในการทำงานสูง มีการแบ่งค่าชั่ง แบ่งสี ไม่ยอมอ่อนข้อกับหัวให้ใครง่าย ๆ จากเหตุไม่เกรงกลัวต่อสภาการหนังสือพิมพ์ในตอนนี้เป็นเหตุหนึ่ง ทำให้คนมองว่าสภาฯ เป็นเพียงเสือกระดาษ

สำหรับประเด็นอื่นทางกลุ่มผู้บริโภคข่าวสารมีแนวคิดที่แตกต่างกันไป สามารถสรุปเพิ่มเติมได้ดังนี้

1.ขาดจิตสำนึกในวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ในจำนวน 6 กลุ่ม มีผู้เห็นด้วย 4 กลุ่มว่าเป็นเรื่องที่ต้องถกเถียงกันพอสมควร และอะไรที่เป็นต้นเหตุของการขาดจิตสำนึกในวิชาชีพ เพราะบางครั้งจะโทษฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เพียงฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ ยังมีปัจจัยด้านต่าง ๆ มาประกอบอีก คือ ระบบนาชทุนหรือแม้แต่การแข่งขันระหว่างสื่อด้วยกันก็เป็นปัจจัย

หนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ต้องตระหนักคอกฎจริยธรรม โดยถึงแม้จะรู้ว่าผิดแต่ก็ต้องปฏิบัติตามเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติอย่างนี้บ่อย ๆ เข้าก็ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีความเคยชินกับการละเมิดกฎจริยธรรมอยู่เนือง ๆ

2.ระบบนาซทุน ก็เป็นส่วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการขาดจิตสำนึกในวิชาชีพจนไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง เพราะบางครั้งระบบนาซทุนก็มีส่วนสำคัญอย่างหนึ่งต่อการขาดจิตสำนึก ถ้านาซทุนมีความจริงใจให้ก็เป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้านาซทุนต้องการนำสภากาการหนังสือพิมพ์มาปกป้องสำนักพิมพ์ให้ปลอดภัยจากอำนาจรัฐแล้ว ก็จะเกิดผลร้ายต่อประชาชน ซึ่งระบบนาซทุนมีบทบาทต่อสภากาการหนังสือพิมพ์มากเพียงใด สภากาการหนังสือพิมพ์ก็จะตกอยู่ภายใต้กรอบของระบบนาซทุนมากเท่านั้น

3.กลุ่มผู้บริหารโศกข่าวสาร จำนวน 3 กลุ่ม มองประเด็นอำนาจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเอง ส่วนอีก 3 กลุ่มไม่สามารถ คอบจัดเงินได้ว่าเป็นปัจจัยอุปสรรคต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจหรือไม่ เพราะ ไม่ได้คลุกคลีกับผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มากนัก การที่นักการเมืองให้เงินโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ต้องรับใช้อำนาจทางการเมือง เพราะอย่างน้อยก็เป็นบุญคุณที่ต้องทดแทน ดังนั้น อำนาจทางการเมืองจะมาเป็นรูปของการช่วยเหลือเป็นส่วนใหญ่ จนทำให้บางครั้งการตัดสินใจของสภากาการหนังสือพิมพ์ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมือง

2.อภิปรายผลการวิจัย

สภากาการหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดจากความพยายามของผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มากกว่า 20 ปีที่ผลักดันให้เกิดองค์กรตรวจสอบตนเองในปี พ.ศ. 2540 โดยมีสำนักพิมพ์ต่าง ๆ มาร่วมแสดงทัศนคติให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบทางจริยธรรมที่กำหนด แต่จะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการและผู้บริโภคสื่อ ที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบตนเองอย่างมีประสิทธิภาพเพราะ อย่างน้อยเรื่องดังกล่าวเป็นหักประกันที่สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเอง ซึ่งสามารถสรุปเป็น 2 ประเด็นด้วยกัน คือ

1.ปัจจัยสนับสนุนที่มีต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเอง

1.1 ปัจจัยข้อบังคับจริยธรรมอยู่ในระนาบเดียวกัน

การจัดตั้งสภากาการหนังสือพิมพ์ แสดงให้เห็นความตั้งใจจริงของผู้

ประกอบวิชาชีพที่จะดำเนินการกับผู้ละเมิดทางด้านจริยธรรมอย่างจริงจัง เพราะในอดีตผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีหลายสมาคม แต่ละสมาคมก็มีระเบียบข้อบังคับที่แตกต่างกัน จึงทำให้การพิจารณาการตัดสินคดี หรือการลงโทษมีความแตกต่างกัน ส่วนประชาชนเมื่อเกิดปัญหาที่ไม่ทราบว่าจะไปร้องเรียนกับใครเพราะมีหลายสมาคม เหมือนว่านักหนังสือพิมพ์มีทั้งอำนาจเด็ดขาดในการชี้ประเด็นต่างๆ ส่วนประชาชนไม่มีสิทธิมีเสียงในการเรียกร้องความเป็นธรรม แต่เมื่อจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 ก็ถือว่าผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้แสดงทัศนคติต่อหน้าสาธารณชนไปแล้วนั้น นับได้ว่าเป็นความศรัทธาของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมอยู่ในระนาบเดียวกัน บุญรักษ์ บุญญะเขตมาตา ได้กล่าวไว้ในฐานันดรตีจากระบบโลกถึงรัฐไทยว่า ผู้บริโภคต่อมวลชนควรมีบทบาทในการกำหนด “รหัสทางจริยธรรม” ที่เหมาะสมกับสื่อด้วย แต่ต้องไม่เข้มงวดจนต่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้แต่ทุกวันนี้กลุ่มผู้บริโภคสื่อมีหลายระดับ บางกลุ่มก็ต้องการเนื้อหาสาระ และยังมีบางกลุ่มที่ต้องการความบันเทิงจนทำให้มีผลต่อการเสนอเนื้อหาสาระของกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ

1.2 บทบาทการควบคุมตนเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องต่อสู้กับอำนาจเผด็จการที่เข้ามาจำกัดเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการเปิดรับข่าวสารเพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในขณะที่อำนาจรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับปิดกั้นข่าวสารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลในการบริหารงาน จนทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพต่างเรียกร้องเสรีภาพในการคิด การเขียน เพื่อประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างแท้จริง ซึ่งเป้าหมายของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องการที่จะควบคุมตนเองมากกว่าที่จะให้อำนาจรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับข่าวมากกว่า 30 ปีที่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐก็แสดงให้เห็นได้ว่า ไม่มีอะไรที่จะสนับสนุนให้วิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้รับการพัฒนาทั้งองค์ความรู้ และจริยธรรม แต่กลับให้ผู้ประกอบวิชาชีพอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่ออำนาจรัฐมากกว่า ดังนั้น การควบคุมตนเองเป็นแนวทางที่ดีที่จะดำเนินการและจัดการให้องค์กรตรวจสอบตนเองมีประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะอย่างน้อยวิชาชีพเดียวกันย่อมรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ Schramm (อ้างถึงในลักษณะ กงถาภ, 2534) ที่เห็นว่าการควบคุมที่ดีที่สุดคือการควบคุมจากตัวเอง โคอสื่อต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันสาธารณชนผู้อ่านต้องทำหน้าที่เป็นตัวจักรที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพราะสาธารณชนมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาในการนำเสนอและในขณะที่เดียวกันผู้อ่านจะต้องมีบทบาทในการตรวจสอบสื่อให้มากขึ้น หากปัจจัยทั้งสองฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนได้อย่างดีแล้ว ก็เชื่อได้ว่าแนวโน้มของสื่อมวลชน

รวมทั้งหนังสือพิมพ์จะมีการพัฒนารูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาที่ดีขึ้นและผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความระมัดระวังไม่ให้ตะเอบีคกรอบจริยธรรม เพื่อรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานภายใต้สภากรหนังสือพิมพ์

1.3 บทบาทส่งเสริมเสรีภาพภายใต้กรอบศีลธรรม

เสรีภาพเป็นสิ่งที่ทุกคนใฝ่ฝัน โดยเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เรียกร้องมาเป็นระยะเวลาาน จนความฝันกลายเป็นจริง แต่เมื่อเราได้อิสรภาพที่เต็มรูปแบบเราควรระวังไว้ ไม่ควรมองข้ามในรายละเอียดที่จะเป็นปัญหาต่อไปในอนาคตควรเร่งสร้างประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีที่สุดเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในแง่ของกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพและกลุ่มผู้บริโภคสื่อ ซึ่งมาตรการสำคัญของผู้ร่างกรอบจริยธรรมได้ตั้งเห็นวามาตรการทางสังคมในการลงโทษก็ดี หรือข้อบังคับที่ไม่ใช่กฎหมายก็ดี จะเป็นหนทางดีที่สุดในการควบคุมดูแลกันเอง เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางสำคัญ ไม่ให้อำนาจรัฐเข้ามาที่ขงข้องและปิดกั้นข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน ในขณะที่มาตรการทางกฎหมายมีข้อบังคับและลงโทษที่คาบค้วก็ยังมีผู้ตะเอบีคอย่างมากมาช ซึ่งมองว่าศีลธรรมและมาตรการทางสังคมจะเป็นมิติใหม่ของประชาชน เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนแต่มีกฎหมายเป็นข้อบังคับ แต่สภากรหนังสือพิมพ์ได้นำกรอบจริยธรรมมากำหนดในการปฏิบัติงาน ซึ่งในจุดนี้จะเร่งสร้างความเข้าใจในหมู่ของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ให้เข้าใจข้อบังคับต่าง ๆ เป็นอย่างดี และปลูกจิตใจสำนึกผู้ประกอบวิชาชีพให้เห็นความสำคัญของกรอบจริยธรรม ผู้ใดตะเอบีคจะถูกมาตรการทางสังคมลงโทษ ซึ่งเป็นมาตรการที่เด็ดขาด และเห็นแนวทางการปฏิบัติเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นตัวอย่างของสังคมต่อไป

1.4 บทบาทการรับเรื่องร้องทุกข์

ในเมื่อสภากรหนังสือพิมพ์มีกรอบจริยธรรมที่ได้มาจากความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพกันเองแล้ว ก็ต้องมีกระบวนการรับเรื่องร้องทุกข์เพื่อพิจารณาไค่สวนหาข้อเท็จจริงจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่กระทำต่อผู้บริโภคสื่อ หรือผู้ประกอบวิชาชีพกันเอง ซึ่งจุดนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการปฏิบัติงานของสภากรหนังสือพิมพ์ เพราะถ้าตัดสินโดยยึดหลักความถูกต้องชัดเจน ตอบคำถามประชาชนได้ ก็เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นความเป็นเนื้อแท้ของวิชาชีพ ซึ่งกรอบจริยธรรมมีความที่ขงตรง แต่ผู้ไปปฏิบัติจะสามารถที่จะควบคุมปัจจัยทั้งภายในและภายนอกได้มากน้อยเพียงใด เพราะถ้าปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเข้ามามีอิทธิพลความที่ขง ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจก็ถดถอย ดังนั้น ต้องรักษามาตรฐานการพิจารณาให้อู่ระดับที่ยอมรับได้

ขณะเดียวกันสภาการหนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่การรับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการรายงานข่าวของผู้ประกอบวิชาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งถือว่าเป็นการสนับสนุนให้สภาการหนังสือพิมพ์มีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย เพราะอย่างน้อยก็เกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งขึ้นก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งระบบศาลในการพิจารณา เพราะบางเรื่องอาจจะเล็กน้อยและยอมความกันได้ จึงทำให้สภาการหนังสือพิมพ์เป็นตัวเชื่อมกลางในการบรรเทาทุกข์ที่เกิดขึ้นจากสื่อ ซึ่งสภาการหนังสือพิมพ์สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ส่วนผู้บริโภคสื่อเมื่อไว้วางใจก็จะเป็นตัวสนับสนุนให้มีความเชื่อมั่นในที่สุด

2. ปัจจัยอุปสรรคที่มีต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจที่มีต่อองค์กรตรวจสอบตนเอง

2.1 ปัจจัยจากค่านิยมเกี่ยวกับ “แมลงวันไม่คอมแมลงวัน”

ปัจจัยจากแมลงวัน ไม่คอมแมลงวัน เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ เพราะมีปัจจัยทางด้านวิชาชีพเป็นตัวบังคับอยู่ คือ ความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง การอยู่ในวิชาชีพเดียวกันอิทธิพลของค่านิยมที่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันไม่กล้าที่จะแฉด้วยกัน แม้ว่าเรื่องนั้นไม่ชอบธรรมก็ตาม ปรากฏในเนื้อหาข่าวและภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทั่วไป ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ รศ.พิศิษฐ์ ขวาลาวัช (เอกสารประกอบการสัมมนาผู้สอนวิชาการหนังสือพิมพ์ “การปฏิรูปสื่อมวลชน”) ที่กล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนกับสังคมว่า

- ภาพคนตายไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตามที่เต็มหน้าหนังสือพิมพ์ เต็มจอโทรทัศน์ ถือเป็น การเสนอภาพข่าวที่ดูจืดจางไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถี่ถ้วนหรือไม่ ให้ดูข้อ

17

- การเสนอข่าว ภาพหญิงสาวเปลือยกายเกือบหมดของเครื่องเค็มประเภทมินิเม่าไม่ทราบว่าเป็นเข้าข่ายตามกอนาจารหรือแอบแฝงการโฆษณาด้วยหรือไม่ ให้ดูข้อ 19

- การเสนอข่าว ภาพเด็กหรือเขาวงกตที่ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาเป็นข้อห้ามทางกฎหมายในทางจริยธรรมครอบคลุมด้วยหรือไม่ โดยเฉพาะในข้อบังคับที่ 15 ว่าด้วยจริยธรรม

- การเป็นผู้พิพากษาคัดสินถูกผิดในข่าว ทาดหัวข่าว น่าจะเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษามากกว่าเป็นเหตุผลทางจริยธรรมที่ต้องรอบคอบอย่างยิ่ง

ซึ่งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นถ้ากลุ่มผู้บริหารอาวุโสมีการต่อต้านสูง ทางหนังสือพิมพ์ก็จะออกมาขอโทษทางสื่อถึงพิมพ์ แต่ถ้ากระแสกลุ่มผู้บริหารอาวุโสเพียงอย่างเดียว หนังสือพิมพ์ก็จะนำเสนอข่าวในลักษณะเดียวกันต่อไป ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่มีคำไหนที่จะออกมาตำหนิใครเลย นอกจากนั่งเฉย ๆ เพื่อดูท่าทีของสังคม

2.2 ป้องภัยจากแรงกดดันจากระบบนาชทุน

ระบบนาชทุนเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการธุรกิจหนังสือพิมพ์ สื่อมักดิ้นรนหาเสรีภาพเพื่อให้หลุดพ้นจากการควบคุมจากอำนาจทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติได้พบว่า สื่อมวลชนจำนวนมากไม่น้อยเมื่อพ้นจากพันธนาการจากอำนาจรัฐในระดับหนึ่งแล้ว ก็จะชอบเอาตัวเองไปอยู่ใต้การควบคุมของอำนาจทางธุรกิจและเงินตรา และเป็นผลให้เสรีภาพแท้จริงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะเป็นธรรมดาที่ว่า สื่อมักปรับใช้ชนชั้นผู้เป็นเจ้าของ มักเบียดเบียนอุดมการณ์หลักจากการปรับใช้สาธารณชนไปสู่การปรับใช้กลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มอย่างแยกขาด โดยมีการอ้างเพื่อสาธารณชนบังหน้า (กฤษฎิ์ ทองเลิศ, สื่อมวลชนการเมืองและวัฒนธรรม องค์รวมแห่งสายสัมพันธ์ของวิถีชีวิต : การควบคุมสื่อโดยอำนาจทางการเมืองร่วมกับอำนาจธุรกิจกับวัฒนธรรมบริโภคนิยม) ซึ่งเป็นที่มาของ นตทมิ.อยู่ 2 ประเด็นคือ

1.สร้างความถูกต้องให้แก่สังคม เป็นอุดมการณ์ของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในการแสวงหาความจริงให้แก่สังคมได้รับรู้ ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องมีกฎระเบียบและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพที่ยึดคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพ

2.ผลประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ ทุกค่าย ทุกสำนักพิมพ์มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันคือ ทำอย่างไรที่จะผลิตหนังสือให้ประสบความสำเร็จในเวลารวดเร็ว จึงทำให้นาชทุนต้องคิดกลยุทธ์การดึงดูดผู้อ่านโดยนำประเด็นต่าง ๆ ที่ประชาชนสนใจมาราชางานข่าวในลักษณะเจาะลึกซึ่งบางครั้งก็ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจนเป็นปัญหาทางด้านจรรยาบรรณ โดยนาชทุนก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ละเมิดจรรยาบรรณ ซึ่งดูเหมือนว่าผู้ประกอบวิชาชีพไม่มีจรรยาบรรณในการทำงานแต่ถูกแรงบังคับให้กระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดนา ดันสุวรรณนนท์ (2541) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์ คือ ปัญหาที่นักหนังสือพิมพ์ต้องเผชิญในเรื่องของแรงกดดันจากนโยบายของหนังสือพิมพ์กับแรงกดดันจากการแข่งขันของหนังสือพิมพ์ ก็อาจมีส่วนต่อการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ในรูปแบบที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ นอกจากต้องปรับใช้สาธารณชนแล้ว เป้าหมายที่สำคัญอีกประการคือ การแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ (กำไร) เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้ ในจุดนี้หากนัก

หนังสือพิมพ์มุ่งแสวงหาผลกำไรมากกว่าคำนึงถึงสาธารณะแล้ว เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ก็จะออกมาในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมไม่ควร ช่อมถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงาน

ซึ่งเหตุผลทั้ง 2 ประเด็นเป็นความขัดแย้งในตัวของมันเองที่หาความพอเหมาะพอคิระหว่างความถูกต้องกับผลประโยชน์ที่นายทุนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เพื่อหวังกำไรแม้จะละเมิดทางด้านจริยธรรมก็ตาม ซึ่งนายทุนก็เป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องละเมิดทางด้านจริยธรรมวิชาชีพเหมือนกัน ซึ่งงานวิจัยของ Sandman et al. (อ้างถึงใน รัตนกรรภ์ ศรีอำพัน, 2539:22) ก็พบว่า การที่นักหนังสือพิมพ์ถูกเจ้าของหนังสือพิมพ์นายทุน หรือนโยบายภายในของหนังสือพิมพ์ควบคุมมากเกินไปและควบคุมไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม

2.3 ปัจจัยจากอำนาจรัฐเข้ามาแทรกแซง

กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เคยมีบทเรียนจากการที่รัฐบาลได้ใช้มาตรการควบคุมที่จนทำให้เสรีภาพการนำเสนอข่าวสารอยู่ในกรอบที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น จึงทำให้กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพมีความหวาดระแวงต่ออำนาจทางการเมืองในการบีบบังคับให้ผู้ประกอบการวิชาชีพปฏิบัติตามคำสั่งที่นักการเมืองต้องการ โดยอาศัยช่องทางทั้งทางตรงและอ้อม คือ

2.3.1 มาตรการจู่โจม อำนาจรัฐจะเข้ามากำหนดเนื้อหาในการนำเสนอไปสู่อประชาชน บังคับให้เขียนแต่สิ่งที่ดี ๆ ในลักษณะประชาสัมพันธ์เพียงอย่างเดียว ส่วนเรื่องการขุดคุ้ยในประเด็นที่กระทบต่ออำนาจทางการเมืองก็พยายามที่จะหลบเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีปัญหาระทบต่อฐานอำนาจของรัฐบาล หรือมีคำสั่งโดยตรงจากผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกระทรวงมหาดไทยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพนำเสนอเนื้อหาอยู่ภายใต้กรอบที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำงานในการนำเสนอข่าว จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ รศ.ดร.สุรพงษ์ ไตรชนะเสถียร ที่กล่าวว่า วิธีการควบคุมสื่อมวลชนที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือการจัดให้มีองค์กรอิสระตามนัยยะแห่งสื่อสารมวลชนต้องแตกต่างไปจากองค์กรอิสระของรัฐ โดยปรกคิมือกถ่วงถึงองค์กรอิสระมุ่งเน้นถึงความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง ทั้งนี้เพราะยอมรับกันว่าการเมืองเป็นเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ และมักเป็นที่มาของระบบอุปถัมภ์ที่ทำให้เกิดส่วนได้ส่วนเสีย

นอกจากนี้ในงานวิจัย Blumler & Gurevitch (1978) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและนักศึกษางานขึ้นพบว่า ความเชื่อของผู้ปฏิบัติงานจากทั้งสองฝ่ายล้วนมีผลต่อการทำงานร่วมกัน และโดยทั่วไปแล้วลักษณะทัศนคติทั้งสองฝ่ายมีต่อกันมักจะเป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก กล่าวคือ นักการเมืองมักจะมองว่าสื่อมวลชนเป็นตัวอุปสรรค มักจะเขียนเรื่องขึ้นมาเอง

หรือมักจะทำตัวไม่เป็นกลาง ฯลฯ ส่วนสื่อมวลชนก็มีทัศนะว่านักการเมืองมักจะคอยทำลายชื่อเสียงของสื่อมวลชน

ซึ่งอำนาจทางการเมือง จะเป็นผู้กำหนดขอบเขตการทำงานของสื่อมวลชนให้อยู่เพียงแต่ในกรอบที่กำหนดให้เท่านั้น เท่ากับสื่อมวลชนนักหนังสือพิมพ์ถูกอำนาจทางการเมืองคุกคามในการเสนอเนื้อหาสาระให้แก่ประชาชน ได้รับทราบเท่าที่รัฐต้องการให้ทราบเท่านั้น จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างความถูกต้องกับผลประโยชน์ที่จะได้ นักการเมืองกับนักหนังสือพิมพ์จึงมีความรู้สึกต่อกันในลักษณะที่ทั้งชอบทั้งเกลียด ทั้งหมั่นไส้ และทั้งช่วยกัน ชื่นชม แล้วยังแค้นจะโค่นและผลประโชชน์ของแต่ละช่วง ถ้าตรวจสอบซึ่งกันและกันก็ดีไป ประโยชน์จะตกแก่ประชาชนที่ไม่รู้เบื้องลึกของความผูกพันที่มักจะไม่ปรากฏให้เห็นหรือพูดให้ได้ยินกันบ่อย แต่ถ้าต่างคนต่างเอาอกเอาใจ ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน อันตรายอันใหญ่หลวงก็อาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะกล่าวกันว่า ไม่มีอะไรเลวร้ายและเป็นอันตรายต่อประเทศชาติเท่ากับนักการเมืองเลวผสมกับนักหนังสือพิมพ์ชั่ว เรื่องทำนองนี้ได้เกิดขึ้นในบ้านเมืองเรามาช้านานแล้ว และคนอ่านหนังสือพิมพ์ คนดูทีวี ฟังวิทยุ ก็ยังยอมให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นต่อไปได้เพราะ “ทำนิยามสังคมไทย” นั้นมีความเป็น “ถ้อยทีถ้อยอาศัย” กันอย่างสูงให้อภัยต่อกันได้ ไม่ว่าจะความเลอะเทอะประอะเปื้อนนั้น ระบาดกลายเป็นกลาภเกลื่อนของสังคม (สุทธิชัย หยุ่น,หมาเฝ้าบ้าน : ต้นคานนักการเมือง ต้นคานหนังสือพิมพ์)

2.4 ปัจจัยจากสื่อมวลชนนักหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

สื่อมวลชนนักหนังสือพิมพ์ประเภทภูมิภาคจะเป็นกลุ่มที่แตกต่างจากกลุ่มสื่อมวลชนนักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ส่วนกลาง คือ ปัญหาทางด้านจริยธรรมถ้ามองอย่างจริงจังแล้ว ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเขียนข่าวเพื่อรีดไถ หรือแม้แต่การคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น สถานการณ์หนังสือพิมพ์ควรจะดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้ เพราะทุกวันนี้สภากลัษมีมุมมองว่าจะควบคุมและดูแลในส่วนกลางให้เป็นระเบียบแบบแผนเพื่ออำนวยความสะดวกการควบคุมและดูแลจนทำให้คณะกรรมการหรือบุคคลต่าง ๆ ถึงกับบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในแต่ละจังหวัด โดยสถานการณ์หนังสือพิมพ์ควรมีบทบาทในการควบคุมให้เท่าเทียมกันระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งสื่อมวลชนส่วนภูมิภาคละเมิดต่อจริยธรรมนั้นเกิดจากภาวะอัตราค่าจ้างต่ำ ทำให้ต้องแสวงหารายได้จากวิชาชีพโดยใช้บารมีนักหนังสือพิมพ์เป็นตัวต่อรองในการหารายได้ ซึ่งน่าจะมือนุกรรมการสภาในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละภาคเพื่อจะได้ควบคุมอย่างทั่วถึง

2.5 ปัจจัยจากคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์

2.5.1 **ตัดส่วน** คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ยังมีถึงประสิทธิภาพการทำงาน เพราะถ้ามีอัตราหรือสัดส่วนผู้ประกอบวิชาชีพมากเกินไปก็จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจ ในขณะที่ต่างประเทศให้ประชาชนและผู้ประกอบวิชาชีพมีอัตราส่วนที่เท่ากัน เพื่อสร้างความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ให้เห็นภาพที่ชัดเจน เช่นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ของรัฐมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีทั้งหมด 24 คน เป็นตัวแทนของสื่อมวลชน 12 คน และจากสาธารณชนอีก 12 คน (หนังสือพิมพ์มิชิแกนรายวัน วันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม 2540 มิชิแกนตุลซอร์ค หน้า 9)

2.5.2 **คณะกรรมการติดขัดกับค่าช** ก็เป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ คณะกรรมการที่เข้าดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนี้ก็ยังคงติดอยู่กับค่าชำนักพิมพ์ต่าง ๆ คณะกรรมการฯ ที่เป็นคนหนังสือพิมพ์นั้น จะต้องมาจากหนังสือพิมพ์ที่ต่างฉบับกัน เพื่อการคานอำนาจ และเพื่อป้องกัน “ฮั้ว” แต่เอาเข้าจริง “สัมพันธภาพ” ของคนในคณะกรรมการที่มีต่อกันมาชยาวนาน ไม่ว่าจะในฐานะที่เป็น “คู่รัก” หรือ “คู่แค้น” ย่อมมีส่วนที่จะทำให้ “คน” แกว่งไกว ไถลห่างจากความเป็นกลางได้ไม่มากนักน้อย (รุ่งน โคมตบุตร, สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ : ต้องทำอะไรมากกว่าการควบคุมตนเอง) การที่จะแยกระหว่างการเป็นคณะกรรมการสภาและตั้งกีดกีดนักพิมพ์เป็นเรื่องลำบาก เพราะติดขัดในเรื่องของโครงสร้างที่ขาดความเป็นอิสระ เพราะนายทุนคงจะไม่ปล่อยให้พนักงานออกไปบริหารงานสภาการหนังสือพิมพ์เพียงอย่างเดียว ดังนั้น สภาของสภาการหนังสือพิมพ์ ก็ยังคงติดอยู่กับระบบนายทุนที่จะเป็นผู้กำหนดทิศทาง เป็นเหตุทำให้บางครั้งผู้ประกอบวิชาชีพที่เป็นคณะกรรมการอาจจะต้องปฏิบัติตามกระแสของค่าชชักษ์ใหญ่ หรือตามที่ผู้ใหญ่ขอร้องมาจนทำให้การตัดสินใจหรือการสร้างความยุติธรรมในวิชาชีพมีคดน้อยลง จนกลายเป็นประเด็นหนึ่งที่ยังถึงประสิทธิภาพการทำงานของสภาการหนังสือพิมพ์ในแง่ของสัดส่วนการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการที่มีฝ่ายผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มากเกินไป

2.6 ปัจจัยจากระบบพรรคพวก

ระบบพรรคพวกเป็นระบบที่เกิดมาจากสังคมไทยมาช้านาน มีลักษณะการเกื้อกูลอุหนุนช่วยเหลือกันอย่างเป็นแนบแน่นจนไม่สามารถที่จะแยกออกจากสังคมไทยได้ เพราะคนไทยมีการนับถือตามลำดับอาวุโสและเครือญาติ ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นไม่ใช่ว่าก็ตามที่มีความเคารพนับถือตามหลักประเพณีจนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

วิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นองค์กรหนึ่งของสังคมไทย ดังนั้น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในวิชาชีพจึงเป็นเรื่องธรรมดาในสายตาของสังคม จนทำให้ระบบพรรคพวกถ้าไม่

ปฏิบัติตามหรือไม่ช่วยเหลือก็อยู่ดูกันแล้วจะเป็นเรื่องที่ผิดปกติ และสังคมในหมู่นั้นก็จะประณามว่าบุคคลนั้นไม่รักเพื่อนห้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Jeremy : (248) ที่พบว่าความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ก็ยังปรากฏประเด็นสำคัญชัดเจนจำนวนหนึ่ง ประการแรก สิ่งที่ดึงดูดความสนใจของคนในเรื่องระบบอุปถัมภ์ก็คือ การช่วยกำหนดขอบเขตหนึ่งของความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับที่เข้มที่สุดคือการเสนอภาพลักษณะในลักษณะ “ห้องข้างหลังที่เต็มไปด้วยควัน” (smoke filled back-room) ลักษณะนี้หมายถึง การจัดองค์กรที่เป็นทางการมักจะขึ้นกับกฎเกณฑ์ที่เป็นสากลหรือระเบียบราชการ แต่ในทางปฏิบัติกลับถูกครอบงำโดยความสัมพันธ์และผูกพันและข้อผูกมัดส่วนตัว ระบบอุปถัมภ์จึงเป็นสิ่งที่แทรกอยู่ในสถาบันที่เป็นทางการ ๓๐๐ ความข้อนี้จึงมีประโยชน์อยู่และจะมองข้ามไปไม่ได้ บังคับดังกล่าวจะเป็นตัวอุปสรรคต่อการทำงานขององค์กรตรวจสอบตนเองที่จะต้องเร่งสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้แก่ประชาชนโดยเร็วที่สุด

2.7 ปังจัยจากฮิดดิอตนเอง

2.7.1 ผู้ประกอบวิชาชีพมีความเป็นอัครตาสูง สังคมของผู้ประกอบวิชาชีพ นักหนังสือพิมพ์จะเห็นได้ว่า แต่ละคำ แต่ละสำนักพิมพ์มีความเป็นอัครตาในการทำงานสูง ไม่ยอมที่จะก้มหัวให้ใครง่าย ๆ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง จนบางครั้งกลายเป็นนิสัยคิดตัวผู้ประกอบวิชาชีพอย่างไม่รู้ตัว ซึ่งแต่ละคำ แต่ละสำนักพิมพ์มีแนวทางในการนำเสนอที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละสำนักพิมพ์ ซึ่งประเด็นดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่ถกเถียงไม่รู้จบว่า สิ่งทีคำชใดคำชหนึ่งนำเสนอไปนั้นถูกต้องตามกรอบของจริยธรรมหรือไม่ เพราะบางเรื่องเป็นเรื่องของศีลธรรมที่เป็นนามธรรมมากเกินไป ดังนั้น องค์กรตรวจสอบตนเองจะต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องของจริยธรรมให้ง่ายต่อการพิจารณา และตัดสินใจในทิศทางเดียวกัน และลคทฐิในการประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ขอมรับความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงใช้ในวิชาชีพของตนเอง แต่ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพยังฮิดตัวเองเป็นที่ตั้งก็คงฮากต่อการเปลี่ฮนแปลงและส่งผลกระทบต่อปัญหาในการบริหารงานองค์กร ตรวจสอบตนเอง ซึ่งตรงกับหลักการแบบเน้นผลกระทบ ที่เน้นหลักการเกี่ยวกับฮิดตา (egoism) ที่บุคคลที่จะตัดสินใจโดยฮิดฮักฮิดตา จะคำนึงถึงว่าการตัดสินใจของเขานั้นจะก่อให้เกิดผลที่ดีที่สุดฮันใดให้แก่ตัวเอง มากกว่าที่จะคำนึงถึงเพื่อฮือมวชนคนอื่น หรือเพื่อผู้รับฮาร เช่น หลักการของฮอนแรนด (Ayn Rand “Ethics of Rational Self-Interest) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งทีสำคัญทีสุดของมนุษยก็ฮือการนับฮือตัวเอง และการสร้างประโยชน์ให้แก่ตัวเองคือสิ่งทีสำคัญทีสุด

2.7.2 นายทูนส่วนใหญ่ยังฮิดตัวบุคคลที่ฮารฮได้ให้แก่บริษัทเป็นที่ตั้ง ถ้า

บุคคลนั้นทำความเข้าใจทางด้านจริยธรรม ก็เป็นเรื่องธรรมดาที่นายทุนจะต้องปกป้องเพื่อรักษา บุคลากรที่ทำรายได้ให้แก่องค์กรเหมือนกัน หรือองค์กรอื่นเห็นความสำคัญในตัวบุคคลนั้นก็อาจจะ มองข้ามการละเมิดสิทธิทางจริยธรรมโดยตั้งเห็นผลประโยชน์ในตัวบุคคลนั้นจนกลายเป็นระบบ อุปถัมภ์ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับกรณีของคุงซ้าง-บงกอกโทสต์ ที่ทำการละเมิดต่อการพิคจ ริยธรรมแห่งวิชาชีพ และทำการลาออกไปประกอบวิชาชีพนึ่งหนังสือพิมพ์ให้แก่ค่ายอื่นที่เห็น ความสำคัญในการทำงาน ซึ่งประเด็นนี้ทางสภาการหนังสือพิมพ์ก็ไม่สามารถดำเนินการและจัดการ ให้ออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนได้ จนคุงซ้างหรือ หุ่น หนึ่งในคณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ แห่งชาติ ออกมาตำหนิว่า แม้ว่านักข่าวที่ถูกกล่าวหาว่ารับเงินจากนักการเมืองจะลาออกไปแล้วก็ ตาม แต่คราบโลหิตซึ่งประกอบอาชีพต่อเนื่องมาอยู่ สภาการหนังสือพิมพ์ซึ่งต้องดำเนินการสอบสวน ต่อไป เพราะว่าจริยธรรมของสื่อ หมายถึง สังคมต้องมีความเชื่อถือถือว่า ในการทำหน้าที่ ไม่ว่าจะทำงานฉบับไหนต้องมีจรรยาบรรณเหมือนเดิม ดังนั้น นักข่าวคนดังกล่าวหากยังทำอาชีพ เดิมต้องตอบคำถามของสังคมให้ได้ รวมทั้งนักการเมืองด้วย เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ใน ความสนใจของประชาชน ส่วนนักการเมืองคนนั้นแม้ไม่มีบทลงโทษกำหนดไว้ก็เป็นหน้าที่ของ สังคมจะพิจารณา ถึงคนรับเงินจะยอมรับแต่ผู้ให้ไม่ยอมรับว่าจ่าย สังคมก็เป็นผู้พิจารณาเอง (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, 25 ก.พ. 42 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวทางสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติก็ไม่สามารถที่จะดำเนินการในการตัดสินใจปัญหาให้ประชาชนได้รับทราบอย่างชัดเจน แต่โยนภาระ ให้แก่สังคมเป็นผู้พิจารณาและตัดสินใจ ซึ่งบทบาทการลงโทษยังไม่เข้มแข็งพอจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่จะ ทำลายความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้ลดน้อยลงไปในสายตาของกลุ่มผู้อ่าน

2.8 ปัจจัยจากผู้อ่านตรวจสอบหนังสือพิมพ์น้อยเกินไป

กลไกสำคัญที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบหนังสือพิมพ์คือ “ผู้อ่าน” ถ้าผู้อ่านยังเพิกเฉย ที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบอย่างจริงจังก็เป็นช่องว่างระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์และสุ บริโภคสื่ออีกเช่นเคยที่มองว่าผู้อ่านยังไม่เข้มแข็งในการทำหน้าที่ตรวจสอบจนทำให้ผู้ประกอบวิชา ชีพขาดความรับผิดชอบ บทพ้องในหน้าที่ และทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพละเมิดกรอบจริยธรรมอยู่ เมืองๆ จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาในสายตาของผู้ประกอบวิชาชีพ

สำหรับในประเทศไทย การควบคุมตรวจสอบหนังสือพิมพ์จากผู้อ่านมีน้อยมาก เห็นได้จากการที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมมือกับ สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย จัดโครงการจดหมายจากประชาชน โดยรับจดหมายตั้งแต่เดือนกันยายน 2538 ถึง เดือน ธันวาคม 2538 ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วประเทศได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสื่อมวลชน รวมทั้งหนังสือพิมพ์มาซึ่งสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ซึ่งจากโครงการพบว่า จดหมายที่ได้ส่ง เข้ามาจากประชาชนทั่วประเทศที่มีการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเข้ามามีทั้งสิ้น 99 ฉบับ ไม่

เกือบครึ่ง 5 ฉบับ เหลือจดหมายที่ใช้วิเคราะห์เพียง 94 ฉบับ จากจุดนี้สะท้อนให้เห็นว่า การตรวจสอบหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนจากผู้อ่านมีน้อยมาก

นอกจากนี้ในงานวิจัยของ อรนุช วานิชทวีวัฒน์ (2539) พบว่า การตรวจสอบหนังสือพิมพ์จากผู้อ่านในรูปของคอมเมนต์จดหมายจากประชาชนและบทความจากนักวิชาการหรือประชาชนที่มีเนื้อหาแสดงถึงการตรวจสอบหนังสือพิมพ์มีน้อยมาก ซึ่งถึงเท่านี้แสดงให้เห็นว่าสภาพสังคมก็ไม่ได้เป็นตัวกระตุ้นให้นักหนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

ซึ่งประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ถ้าผู้อ่านมีการตรวจสอบหนังสือพิมพ์อยู่ตลอดเวลา คุณภาพของหนังสือก็ได้รับการพัฒนาและในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้อ่านไม่ตรวจสอบสิ่งจข นักหนังสือพิมพ์ก็ไม่รู้จุดบกพร่องและเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ละเมิดกรอบจริยธรรมจนเป็นปัญหากระทบต่อการปฏิบัติงานสกาการหนังสือพิมพ์ ซึ่งผู้อ่านมีบทบาทสำคัญในกำหนดเนื้อหา ประเด็นดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ (อ้างในวิทยานิพนธ์ของอังริคา ถิมปีปัทมปาณี ,2540 ที่เห็นว่า “หนังสือพิมพ์เลือกผู้อ่าน ไม่ใช่ผู้อ่านเลือกหนังสือพิมพ์” เพราะหนังสือพิมพ์“จับจุด จับใจ”ของผู้อ่านได้ถูก และสนองความอยากรู้ อยากเห็นได้ ปัญหาอีกประการหนึ่ง ก็คือ สังคมไทยสอนให้คนอ่านออกเขียนได้ (Literacy) แต่ไม่ได้สอนให้คนอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์ได้ (Media Literacy) หรือที่เรียกว่า “รู้เท่าทันสื่อ”

2.9 ปัจจัยจากจริยธรรมเป็นเพียงอุดมการณ์

2.9.1 ผู้ประกอบการวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ไม่รู้กรอบจริยธรรม

เพราะการปฏิบัติงานของสกาการหนังสือพิมพ์จะอยู่ในระดับเจ้าของและหัวหน้างานเป็นส่วนใหญ่ แต่ในระดับผู้ปฏิบัติงานที่ตกอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกรอบจริยธรรม ซึ่งผู้ประกอบการของเรื่องจริยธรรมเป็นเรื่องที่ไกลตัว และบางประเด็นเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจก่อนข้างจะมาก ซึ่งพนักงานในส่วนนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการอบรมทางด้านจริยธรรมก่อนเข้าทำงาน และผู้ประกอบการโดยทั่วไปต่างก็มองข้ามในเรื่องจริยธรรมรวมทั้งเรื่องอุดมการณ์ที่ไม่สามารถจัดการให้เค็ดชขาดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Braman และ Pridchard (อ้างถึงใน จินดนา ดันตุววรรณนธ์,2541:26 ที่พบว่า จรรยาบรรณเป็นเรื่องของอุดมคติ เป็นเพียงแค่หลักการมากกว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติจริง จรรยาบรรณ ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจของนักหนังสือพิมพ์ หากจะมีอิทธิพลก็เป็นอิทธิพลโดยทางอ้อมเสียมากกว่า กฤษณ์ ทองเลิศ (2540) ก็ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เรื่องของหลักจริยธรรมเป็นเรื่องที่เฉพาะตัวของแต่ละบุคคล บุคคลอาจมีความหลักจริยธรรมในเหตุการณ์เดียวกันโดยอ้างเหตุผลในการสร้างความชอบธรรมในการเสนอข่าวที่

แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ทัศนคติของเราก็มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับทางเลือกนำมาใช้และตีความเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของคน

2.10 ปัจจัยจากความจริงใจของผู้ประกอบวิชาชีพในการแก้ไขปัญหา

สภาพการณ์หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงการปฏิรูปการเมือง การศึกษา ซึ่งต่อมวาทชนโดยเฉพาะนักหนังสือพิมพ์ก็ได้หยิบยกประเด็นนี้มาถกเถียงกันว่าองค์กรอิสระควรมีรูปแบบและโครงสร้างเป็นแบบใด และควรจะขึ้นอยู่กับใคร ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ทุกสำนักพิมพ์ ทุกค่าย ร่วมใจกันจัดตั้งสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบตนเอง ซึ่งจุดนี้ถ้ามองให้ลึกกว่าเป็นความพยายามของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์มากกว่า 30 ปี ก็จริงอยู่ แต่ในขณะที่ช่วงนี้ที่มีการผลักดันจนสำเร็จนั้นเพราะกลัวอำนาจรัฐที่จะเข้ามาควบคุมและจำกัดเสรีภาพ ทำให้ประเด็นนี้เป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบวิชาชีพไม่ต้องการอำนาจรัฐเข้ามาควบคุมจนทำให้วิชาชีพต้องเสียอุดมการณ์ไป แต่หลังจากจัดตั้งเสร็จแล้วสภาพการณ์หนังสือพิมพ์จะดำเนินการพิจารณาตัดสินโดยใช้หลักความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาได้มากน้อยเพียงใด เพราะถือว่าเหตุการณ์ที่อำนาจรัฐจะเข้ามาหมดไปแล้ว ซึ่งจุดนี้ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพยังขาดความจริงใจในการแก้ปัญหาที่เท่ากับสภาพการณ์หนังสือพิมพ์เป็นเพียงแค่องค์กรกระดากเท่านั้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาจากการวิจัย

1. กลุ่มผู้บริหารข่าวสารเป็นกลุ่มที่ทางรัฐผู้วิจัยพยายามเลือกบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ให้มากที่สุด แต่ก็ยังมีบางกลุ่มบางคนที่ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจในเรื่องธรรมนูญสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ โดยนำธรรมนูญและข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมมาให้ศึกษาและทำความเข้าใจ ซึ่งครั้งนี้ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรที่จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึกในด้านข้อมูล จึงทำให้ผู้วิจัยใช้เวลาในการอธิบาย รวมถึงระยะเวลาการนัดสัมภาษณ์ที่จะต้องยืดเวลาออกไป ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสภาพการณ์หนังสือพิมพ์ให้มากที่สุด ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยประหยัดเวลาไปได้มาก

2. ในการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง “ปัจจัยต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริหารสื่อ” ซึ่งองค์กรตรวจสอบตนเองในที่นี้คือ สภาพการณ์หนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นมาใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชา

ชน 2540 จึงทำให้การสัมภาษณ์ในเชิงลึกคิดปัญหาระยะเวลาการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ที่ยังไม่มีผลงานที่ประจักษ์ต่อสายตาคนนัก จึงมีบางคนคาดคะเนตามประสบการณ์ที่เคยผ่านมา ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์หรือกลุ่มผู้บริโภคเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาการหนังสือพิมพ์ที่มีความสมบูรณ์มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาการหนังสือพิมพ์ว่า มีประสิทธิภาพในการสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้มากน้อยเพียงใดในสายตาของกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสภาการหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศและสภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยในแง่ของความประสบความสำเร็จในการกำหนดกรอบจริยธรรมในการพิจารณาตัดสินการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ
3. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการศึกษาทัศนคติกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ในการดูแล ควบคุม ตรวจสอบ ในฐานะองค์กรตรวจสอบตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย